

Nigmatov R.N.

BOLALAR TISHLARINI PROTEZLASH

Toshkent-2022

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY VA O'RTA
MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI SOG'LIQNI
SAQLASH VAZIRLIGI

TOSHKENT DAVLAT STOMATOLOGIYA INSTITUTI

ORTODONTIYA VA TISHLARNI PROTEZLASH
KAFEDRASI

Nigmatov R.N.

BOLALAR TISHLARINI PROTEZLASH

Tibbiyot OO'Yu talabalari, magistr va klinik ordinatorlari uchun
Bolalar tishini protezlash fani bo'yicha

DARSLIK

Darslik O'zbekiston Respublikasi Oliy va O'rta maxsus ta'lim
vazirligining 2022 yil 19 iyuldagi 233-son buyrug'i asosida nashr
etishga ruxsat berilgan.

Toshkent - 2022

UO'K: 616.314-089.23 (075.8)

Bolalar tishlarini protezlash: Darslik (Matn). Nigmatov Raxmatulla -
Toshkent: 2022 - 315 b.

"Bolalar tishini protezlash" darsligi bolalarda uchraydigan tish toj qismi va
tish qatorlarining qisman va to'liq nuqsonlarining kelib chiqish sabablari, ularning
o'z vaqtida stomatologik yordam ko'rsatmaslik natijasida kelib chiqadigan
deformatsiyalarning oldini olishda protezlashning o'rinli, bolalar tish protezlarning
o'ziga xos xususiyatlari, tuzilishi, ta'vir etishi va qo'llanishi bitim tanishtiradi.

Oliy ta'limning 510000 - «Sog'liqni saqlash» sohasi, Ta'lim yo'nalishi:
5511000 - «Bolalar stomatologiyasi».

Darslik davlat standartlariga mos kelgan holda namunaviy dastur asosida
yuzlab tibbiyot oliy o'quv yurtlarining bolalar stomatologiya fakulteti talabolari
handa klinik ordinatorlar va magistratlar uchun mo'ljallangan.

Takrifchilar:

Nabilov N.L. - TDSI Gospital ortopedik stomatologiya kafedrası mudiri,
t.f.d., professor.

Alimov A.S. - TVMOI, I - Stomatologiya kafedrası mudiri, t.f.d., professor.

ISBN 978-9943-6996-7-9

R. Nigmatov, 2022

SO'ZBOSHI	MUNDARIJA	Bet
1-bob. Ortodontiya va bolalar tishini protezlash fanining O'zbekistondagi rivojlanish tarixi.		9
2-bob. Bolalarga stomatologik yordam ko'rsatishni tashkil etish		12
3-bob. Tish-jag' tizimi, chaynov apparatining normal morfo-funksional xarakteristikasi.		38
3.1. Umumiy tavsifi		50
3.2. Jag' suyaklarining antenatal va prenatal (ona qorinidagi) rivojlanish bosqichlari		55
3.3. Emadigan chaqaloq bolaning tishsiz og'iz bo'shlig'i davri		74
3.4. Sut prikusi		76
3.5. Almashinuv prikusi		88
3.6. Doimiy prikusi		95
3.7. Yuz-jag' sohasi mushaklari va chakka-pastki jag' bo'g'imini		109
3.7.1. Yuz-jag' sohasi mushaklari		109
3.7.2. Chakka-pastki jag' bo'g'imini tuzilishi va funksiyalari		119
3.8. Bolaning tish-jag' tizimi shakllanishidagi asosiy davrlarning morfologik xarakteristikasi		124
4-bob. Ortopedik asbob-uskunalar		131
5-bob. Prikuslar xakida tushuncha.		
6-bob. Bemor bolalarning TJTni tekshirish usullari.		131
6.1. Klinik tekshiruv usullari		135
6.2. Rentgenologik tekshirish usullari:		135
6.2.1. Og'iz ichi rentgenografiyasi		137
6.2.2. Og'izdan tashqari rentgenografiya usullari		143
6.2.3. Chakka pastki jag' bo'g'imini tomografiyasi		144
6.3. Funksional tekshiruv usullari:		145
6.3.1. Elektromiografiya		150
6.3.2. Miotonometriya		151
6.3.3. Artrofonografiya		153
6.3.4. Reografiya		154
6.3.5. Aksiografiya		157
6.3.6. Periotestometriya		159
6.3.7. Mastikatsiografiya		160
7-bob. Bolalar uchun tish protezlari		160
7.1. Bolalarda tish yo'qotish sabablari.		
		169
8-bob. Bolalarda tayyorlanadigan yechilmaydigan tish protezlarining xususiyatlari, ularga bo'lgan ko'rsatma va qarshi ko'rsatmalar, ularning atzallik va kamchilik tomonlari.		189
9-bob. Bolalarda tayyorlanadigan yechiladigan tish protezlarining xususiyatlari, ularga bo'lgan ko'rsatma va qarshi ko'rsatmalar, ularning atzallik va kamchilik tomonlari.		211
10-bob. Protezlarni klinik-laborator tayyorlash bosqichlari		
11-bob. Tish va tish qatorlarining qisman nuksanlarida, tish va tish qatorlarining patologik yedirilishida, bolalardagi parodont to'qimasi kasalliklarida kelib chiqadigan tish qatori nuqson va tiklanmchi deformatsiyasida protezlash usullari.		
12-bob. Proteza va ortodontik apparatlarni qayta tiklash (pochinka) va asosini o'zgartirish (perebazirovka), koreksiyalash.		
13-bob. Protezlash yoki ortopedik davolashda yuzga keladigan xato va asoratlarni ularni oldini olish va to'g'irlash.		228
Adabiyotlar ro'yxati		237